Allehanda Smitta
Smittskydd & Vårdhygien, Region Örebro Län
Nr 2 1 juni 2023 Årgång 35

Covid-19 är över/ vaccin till hösten

Den 5 maj, efter mer än 3 långa år, bedömde WHO att covid-19 inte längre uppfyller villkoren för att betraktas som ett internationellt akut hot mot människors hälsa (PHEIC).

Under dessa år har totalt 105 265 antal fall konstaterats i regionen och 652 har avlidit inom 30 dagar från covid-19 diagnos. Sveriges överdödlighet var bland de lägsta i Europa under 2020-2022, men överdödlighet är bara ett av flera sätt att bedöma hur pandemin hanterats, och den är också till stor del beroende av befolkningens ålders och folkhälsa generellt. Vad vi mer tydligt kan konstatera utifrån utvärderingar som gjorts är att sjuklighet och konsekvenser av covid-19 varit tydligt kopplade till socioekonomiska skillnader.

Figur 1 - Covid-19 Sverige/vecka - Folkhälsomyndigheten

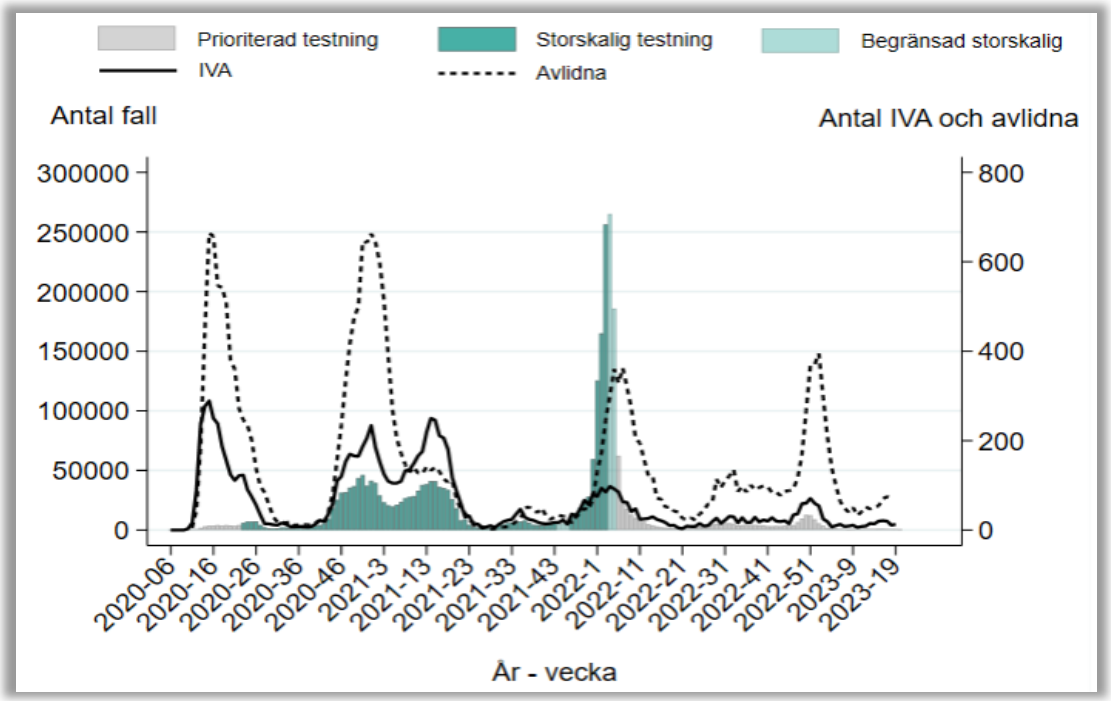

Utvecklingen av covid-19 och dess konsekvenser fortsätter att följas. Den nationella övervakningen med helgenomsekvensering av SARS-CoV-2 varianter fortsätter över sommaren

Smittskydd & Vårdhygien Region Örebro län			
Sekreterare	**Jenny Holmkvist**	**Tfn 019 - 602 11 30**	jenny.holmkvist@regionorebrolan.se
Adress: Smittskyddsenheten, USÖ, 701 85 ÖREBRO, Fax: 019 - 12 74 16, E-post smittskydd@regionorebrolan.se			
Smittskyddsläkare	Gunlög Rasmussen	Tfn 019 – 602 35 81	gunlog.rasmussen@regionorebrolan.se
Bitr. Smittskyddsläkare 50 %	Lisa Vennberg	Tfn 019 – 602 72 03	lisa.vennberg@regionorebrolan.se
Bitr. Smittskyddsläkare 25 %	Johanna Furberg	Tfn 019 – 602 35 41	johanna.furberg@regionorebrolan.se
Smittskyddssjuksköterska, avd chef	Angelica Skeppstedt	Tfn 019 – 602 98 01	angelika.skeppstedt@regionorebrolan.se
Smittskyddssjuksköterska	Annika Dahlqvist	Tfn 019 – 602 98 02	annika.dahlqvist@regionorebrolan.se
Smittskyddssjuksköterska 50 %	Maria Moberg	Tfn 019 – 602 11 99	maria.moberg@regionorebrolan.se
Epidemisjuksköterska	Anne Lennell	Tfn 019 – 602 34 43	anne.lennell@regionorebrolan.se
Stramaordförande	Anja Rosdahl	Tfn 019 – 602 11 57	anja.rosdahl@regionorebrolan.se
Adress: Vårdhygien, USÖ, 701 85 ÖREBRO, Fax: 019 - 12 74 16 E-post vardhygien@regionorebrolan.se			
Samord. hygiensjuksköterska	Annethe Thegel	Tfn 019 – 602 20 43	annethe.thegel@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska 50 %	Maria Moberg	Tfn 019 – 602 11 99	maria.moberg@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska	Ann-Sofi Mattsson	Tfn 019 – 602 23 21	ann-sofi.mattsson@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska	Maria Stenegård	Tfn 019 – 602 52 88	maria.stenegard@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska	Ann-Sofie Gustavsson	Tfn 019 – 602 10 38	ann-sofie.gustavsson@regionorebrolan.se
Hygienläkare 25 %	Johanna Furberg	Tfn 019 – 602 35 41	johanna.furberg@regionorebrolan.se
Hygienläkare	Charlotta Hellbacher	Tfn 019 – 602 34 42	charlotta.hellbacher@regionorebrolan.se
Hygienläkare	Åsa Beraki	Tfn 019 – 602 46 50	asa.beraki@regionorebrolan.se

och sannolikt tills vidare under 2023. Med återgång till en mer normal situation pågår ett nationellt arbete att ta fram en övergripande vägledning kring förebyggande åtgärder och handläggning av virusorsakade luftvägsinfektioner inom vård och omsorg. Vissa åtgärder behöver alltid finns på plats för att minska risken för smittspridning, medan andra kan behövas vid ökad smittspridning.

Vaccinationsarbetet pågår och hittills har 66,5% av personer i Sverige som är 18 år och äldre fått minst 3 doser vaccin mot covid-19. Innan sommaren rekommenderas personer som är 80 år och äldre, eller de som bor på särskilt boende för äldre, en påfyllandsdos. Till hösten är det riskgrupper och personer över 50 år som rekommenderas en dos.

Sammanfattningsvis kan vi förvänta oss en fortsatt smittspridning av covid-19 som varierar utifrån säsong och virusvarianter, där vi behöver arbeta mer långsiktigt och inkludera även andra luftvägsvirus, liksom beredskap för framtida pandemier.

Influensasäsongen 2022 - 2023

Årets influensasäsong, som har varit intensiv, bedöms nu vara över, enstaka fall förekommer fortfarande. Vi har sett en tidig epidemistart vecka 48 och med en nationell topp vecka 52. Med influensa A har flest fall hittats bland de yngsta och äldsta medan influensa B har haft en bredare spridning i ålder, men med flest fall bland yngre. Influensa B Victoria och både Influensa A(H1N1) och A(H3N2) har cirkulerat.

Influensavaccinationstäckningen, hos personer +65 i länet, har från förra året minskat från 75% till årets 63%, nationellt ses samma trend. Till hösten kommer personer att bli erbjudna influensa- och covidvaccinering vid samma tillfälle och förhoppningsvis får vi en bättre vaccinationstäckning med få sjukdomsfall under säsongen 2023 – 2024.

Utredning av influensa B med allvarliga komplikationer

Efter att ett fåtal fall av allvarliga komplikationer hos barn kopplat till influensa B uppmärksammats i Region Örebro län, startade Folkhälsomyndigheten en utredning tillsammans med regionen. Utredningen syftade till att bedöma om det var fler fall av komplikationer i form av myokardit eller encefalit än förväntat, och om det fanns en gemensam bidragande orsak utöver influensainfektionen. Under säsongen har det totalt rapporterats 20 fall av allvarliga komplikationer, varav 3 misstänkta. Fem av fallen har rapporterats från vår region, där samtliga var bland personer under 18 år utan underliggande sjukdom. För flera av fallen i regionen fanns en epidemiologisk koppling. I ytterligare en region rapporterades fall med misstänkt koppling till varandra, men övriga fall i Sverige var sporadiska och spridda i olika regioner.

Utredningen har inneburit samarbete och kommunikation på regional, nationell och internationell nivå inklusive kommunikation med influensaexperter och litteraturgranskningar. Dataanalys av tidigare covid-vaccination och eventuell infektion bland allvarliga influensa B fallen har inte visat något samband. Influensa B stammar från såväl allvarliga som övriga fall har sekvenserats. Det saknas fortfarande kunskap om virulensfaktorer för influensa B, generellt och utifrån subtyp och linjetyp.

Sammanfattningsvis vet vi att allvarliga komplikationer förekommer under en influensasäsong. På nationell och internationell nivå har man inte observerat fler komplikationer än förväntat och hittills har inte utredningen kunnat visa någon tydlig bakomliggande faktor som förklaring till de allvarliga fallen. En pandemi kan också påverka spridning av andra luftvägsvirus, ändrade mönster och svårighetsgrad, under kommande säsonger.

TBE

TBE-smittan är numera utspridd över hela vårt län och det är hög tid att se över sitt skydd, då det första laboratorieverifierade fallet för 2023 redan har konstaterats i norra delen av länet.

Rekommendationer för TBE-vaccin kvarstår från tidigare år. Vaccination rekommenderas till

- Personer som vistas i skog och mark i Örebro län.
- Personer som vistas i skog och mark i riskområden i andra län. Sammanfattningsvis utgör Sverige söder om Dalälven samt Gävle kommun riskområden för TBE. Smittan är vanligast inom Upplands och Södermanlands skärgårdar samt omkring Mälaren men finns även västerut och i södra Sverige.
- Resenärer som vistas i skog och mark på Åland, i Baltikum eller riskområden i Central- och Östeuropa.

Mer information på smittskydds hemsida TBE-vaccin - Region Örebro län (regionorebrolan.se)

Listeria monocytogenes

Under 2023 har hittills fem fall av Listeria rapporterats i regionen, vilket är fler fall än förväntat jämfört med tidigare år (två fall rapporterades under hela 2022). Hittills har ingen gemensam smittkälla eller koppling mellan fallen hittats.

Listeria finns i jord, vatten och i tarmen hos många däggdjur inklusive människan. Smitta kan ske via djur eller livsmedel med lång hållbarhet som t. ex. rökt och gravad lax, opastöriserade och pastöriserade dessertostar, färdigrätter och charkvaror. Sjukdomen drabbar framför allt äldre personer, personer med nedsatt immunförsvar och gravida kvinnor och/eller nyfödda barn, med sepsis eller hjärnhinneinflammation som följd.

Salmonella

Några fler fall av salmonella är hittills rapporterade i vårt län jämfört med samma period förra året, både inhemsk och utlandssmitta förekommer.

Ett nationellt utbrott av Salmonella Enteritidis med totalt 81 sjukdomsfall finns rapporterat till Folkhälsomyndigheten. Personerna, ungefär lika många kvinnor som män och i spridda åldrar, insjuknade mellan 6 december 2022 och 4 februari 2023. Tre av fallen är från vårt län. I utredningen hittades Salmonella Enteritidis i produktionsmiljön hos en äggproducent, vilket föranledde återkallanden av ägg dels i början av januari och dels i mitten av februari.

Ökning av klamydiasmitta

Under senare delen av 2022 och framåt har vi sett en ökning av klamydiasmittade i Örebro län. I länet har vi nu har en incidens 140 fall/100 000 invånare jan-maj, jämfört nationellt med 100/ 100 000. Genomgång av fallen visar att det fortfarande är de yngre män och kvinnor som dominerar och att de flesta smittats i Sverige.

I syfte att sprida kunskap och uppmärksamma att vi nu har många klamydiafall i Region Örebro kommer regionen finnas på marknadsafton och prata STI, dela ut STI-test, kondomer och då även ha kondomskola.

Det kommer även att publiceras information på regionens sociala medier med budskapet att testa dig för STI om du har haft oskyddat sex med en ny sexpartner.

Uppdatering av Smittskyddsläkarföreningens smittskyddsblad

Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin (PNSP)

Smittskyddsläkarföreningens smittskyddsblad för PNSP uppdaterades i maj 2023 med förändrade riktlinjer angående förhållningsregler och smittspårning, vilket innebär att förskolebarn med PNSP kan vistas på förskola efter tillfrisknande från aktuell infektion. Uppföljande odlingar, smittspårning av familjemedlemmar, hushållskontakter eller andra nära kontakter är inte längre aktuellt kring enstaka fall. Se PNSP (Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin) - Region Örebro län (regionorebrolan.se)

Multiresistenta bakterier (MRB)

Smittskyddsläkarföreningens smittskyddsblad för ESBL, ESBL-carba, MRSA och VRE uppdaterades i april 2023. Största förändringen gäller MRSA och innebär förtydligande av hudriskfaktorer bl. a. vid bassängbad och yrkesmässig hantering av djur. Se MRSA (Meticillinresistenta Staphylococcus aureus) - Region Örebro län (regionorebrolan.se)

Hittills under 2023 (t. o. m 2023 05 22) ligger antalet nya fall av multiresistenta bakterier på ungefär samma nivå som under motsvarande tid 2022: MRSA 35 fall, ESBL 113 fall, ESBL-carba 2 fall samt VRE 0 fall. Inga utbrott inom vård eller omsorg har identifierats.

Mätning av vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning

Under vecka 16-20 har Vårdhygien genomfört European Centre for Disease Prevention and Control's (ECDC) mätning av vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning. Mätningen har genomförts på samtliga vårdavdelningar på alla tre sjukhus i regionen. Alla regioner i Sverige har deltagit i mätningen, liksom övriga länder i Europa. Resultat från mätningen väntas under hösten.

Inför sommaren vill Vårdhygien informera om följande

För att minska obehag och hälsorisker vid värmebölja finns råd och rekommendation till vård och omsorgsverksamheter om användning av luftkonditionering och portabla fläktar. Se Vårdhygienisk riktlinje.

För råd och rekommendationer kring hög luftfuktighet på operationsavdelning och sterilförråd kan man kontakta Vårdhygien.

Till sist

En påminnelse om personalvaccinationer, inte bara inför sommarens resor, utan att det alltid är viktigt att se över vilket vaccinationsskydd man har när man arbetar inom vård och omsorg som t.ex. mässlingvaccination. Se Vaccination av personal inom vård och omsorg - Region Örebro län (regionorebrolan.se)

...och en önskan om en lång skön sommar!